

Bescherming van de persoon van de geesteszieke

Geesteszieken, die hun eigen gezondheid en veiligheid ernstig in gevaar brengen of een ernstige bedreiging vormen voor de maatschappij, kunnen via een rechterlijke beslissing in gedwongen observatie worden opgenomen.

Voor wie is de gedwongen observatie bedoeld?

Geesteszieken, die hun eigen gezondheid en veiligheid ernstig in gevaar brengen of een ernstige bedreiging vormen voor andermans leven of integriteit, kunnen via een rechterlijke beslissing in gedwongen observatie worden opgenomen.

De wet op de Bescherming van de Persoon van de Geesteszieke¹ (dd. 26-06-1990) schrijft twee procedures voor om een persoon onder dwang op te nemen:

- de gewone procedure;
- de procedure bij hoogdringendheid (spoedprocedure).

Verloop van de gewone procedure

Wie	Wat
Belanghebbende	Iedere belanghebbende kan een verzoekschrift en een uitgebreid geneeskundig verslag bezorgen aan de vrederechter van de verblijfplaats, woonplaats of plaats waar de zieke zich bevindt.
Vrederechter	Vonnis binnen de tien dagen. • Vordering is ongegrond.• Vordering is gegrond. De geesteszieke wordt onder dwang opgenomen ter observatie gedurende maximaal 40 dagen. Hoger beroep: mogelijk binnen vijftien dagen na kennisgeving van het vonnis. Uitspraak door de Rechtbank van Eerste Aanleg (Familierechtbank) binnen de maand.
Parket	Vonnis ter kennis naar Openbaar Ministerie
Psychiatrische instelling	Het Openbaar Ministerie brengt dit ter kennis aan een psychiatrische instelling.
Verder verblijf	Als na observatie een verder verblijf noodzakelijk blijkt, dan moet de directeur een medisch attest opstellen binnen

¹ Deze wet mag niet verward worden met de Wet betreffende de internering van personen met een geestesstoornis (dd. 21-04-2007). Internering is enkel mogelijk als een persoon een misdaad heeft gepleegd waarop een gevangenisstraf staat en als hij op het ogenblik van de veroordeling aan een geestesstoornis lijdt die zijn oordeelsvermogen of de controle over zijn daden ernstig aantast en als er gevaar bestaat dat hij ten gevolge van zijn geestesstoornis opnieuw misdrijven zal plegen.

	de 25 dagen. De vrederechter velt vonnis voor het verstrijken van de 40ste dag. De vrederechter bepaalt de termijn van het verdere verblijf (max. twee jaar). Hoger beroep: mogelijk binnen vijftien dagen na kennisgeving van het vonnis. Uitspraak door de Rechtbank van Eerste Aanleg (Familierechtbank) binnen de maand.
Nazorg	De arts kan gedurende het verblijf op elk moment, met instemming van de patiënt en op basis van een gemotiveerd verslag, tot nazorg buiten de instelling beslissen (max. één jaar). Op elk moment kan de nazorg beëindigd worden door: • de gedwongen opname volledig af te sluiten; • de patiënt opnieuw op te nemen (max. twee jaar). Wordt er binnen dat jaar geen beslissing genomen, dan eindigt de gedwongen opname op basis van het verstrijken van die termijn.

Verloop van de procedure bij hoogdringendheid (spoedprocedure)

Wie	Wat
Politie	De politie treft de patiënt aan of wordt gecontacteerd door derden.
Parket	De Substituut van wacht of de burgerlijke sectie van het Openbaar Ministerie vordert een arts in functie van de opmaak van een medisch verslag.
Arts	De arts spreekt zich uit over de noodzaak en het spoedeisende karakter van een onmiddellijke gedwongen opname.
Parket	Als de Procureur des Konings van oordeel is dat er sprake is van hoogdringendheid, dan vordert hij een spoedopname van de patiënt.
Politie	De politie bezorgt de vordering aan een psychiatrische instelling die werd aangeduid door de Procureur.
Psychiatrische instelling	Een psychiatrische instelling neemt de patiënt op.
Vrederechter	Binnen de 24 uur wordt een verzoekschrift tot gedwongen opname ingediend bij de vrederechter.
Verdere verloop	Zie gewone procedure.

Goed om weten

Verslaafden

Binnen deze wet is vaak niet duidelijk of iemand in aanmerking komt voor een gedwongen in observatiestelling. Dit is o.a. het geval bij verslaafden, omdat een verslaving op zich geen geestesziekte is. Een gedwongen opname is enkel mogelijk als het verslag het gevolg is van een geestesziekte. Een verslaafde die zich niet wil laten behandelen en geen geestesziekte heeft, valt dus buiten deze wet.

Arts

Het gedetailleerd geneeskundig verslag mag niet opgesteld worden door een arts die bloed- of aanverwant is van de patiënt of van de verzoeker. De arts mag ook niet verbonden zijn aan een psychiatrische instelling waar de patiënt wordt opgenomen.

Vertrouwenspersoon

De patiënt heeft de mogelijkheid om een vertrouwenspersoon aan te duiden. Die vertrouwenspersoon kan de patiënt bijstaan gedurende de gedwongen opname. De vrederechter kan ambtshalve geen vertrouwenspersoon aanstellen.

Hoger beroep

Tegen de uitspraak van de vrederechter is geen verzet mogelijk, enkel hoger beroep. Het hoger beroep tegen de vonnissen van de vrederechter wordt ingesteld bij verzoekschrift gericht tot de Familierechtbank (Rechtbank van Eerste Aanleg).

Advocaat

De geesteszieke krijgt ambtshalve een advocaat toegewezen, ook al weigert hij zijn tussenkomst of negeert hij zijn advies. Die advocaat blijft hem bijstaan in de verdere procedure.

Bewindvoerder

De persoon die gedwongen opgenomen is in een psychiatrisch ziekenhuis, wordt geacht handelingsbekwaam te zijn. Er mag echter toch overwogen worden om een bewindvoerder aan te stellen. (zie infofiche Nieuwe Beschermingsmaatregelen – rechterlijke maatregelen).

Meer informatie nodig?

Voor informatie en persoonlijk advies kun je terecht bij:

- de behandelende **arts**;
- Zorglijn
 - Tel.: 02 204 32 34
 - Maandag tot donderdag: 8.30 tot 12 uur en 13 tot 17 uur;
 - Vrijdag: 8.30 tot 12 uur en 13 tot 16 uur;
 - E-mail: zorglijn@cm.be
- een advocaat (www.advocaat.be - onder 'ik zoek een advocaat' vind je een advocaat uit je regio)

Nuttige websites:

- www.similes.be - Vereniging voor gezinsleden en naasten van personen met psychiatrische problemen
- www.geestelijkgezondvlaanderen.be